

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

64. An Sacerdos in articulo mortis deveat sibi ipsi ministrare Eucharistiam,
si Diaconus adsit, vel an Diaconus possit propriis manibus in os Preybyteri
Eucharistiam immittere? Ex p. 5. tr. 3. res. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

RESOL. LXIV.

An Sacerdos in articulo mortis debeat sibiipsum ministrare Eucharistiam, si Diaconus adfit, vel an Diaconus possit propriis manibus in os Presbyteri Eucharistiam immittere? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 48.

Sup. hoc supra in Ref. 48. ex eius sententia, & in p. 5. p. 1. & v. in Ref. 48. §. 1.

§. 1. Ad hunc casum ita respondet Præpositus in 3. part. 9. §. 2. art. 1. dub. 1. num. 11. Petes an si Sacerdos ægrotet, nec adfit alius Sacerdos, qui ei ministret Eucharistiam, possit Diaconus illi ministrare? Aliqui negant. Sed respondetur posse, quia est magis congruum, ut Diaconus ministraret quam ut ægrotus propriis manibus sumat. Ita ille. Sed Durandus in 4. dist. 13. quæst. 4. & Chapeauilla de Sacrament. Eucharist. quæst. 17. putant in tali casu Sacerdotem propriis manibus debere accipere Eucharistiam. At mihi magis placet prima opinio: unde Ochagaya de sacram. tract. 3. de Euchar. g. 4. n. 6. sic ait: Si Diaconus Sacramentum Eucharistiæ alicui Presbytero in casu necessitatis dispenseret, posset illud propriis manibus in os Presbyteri immittere, quia in casu necessitatis (quo nomine comprehendimus eum casum, in quo desit Presbyter, qui possit dispensare Eucharistiam, & adfit ægrotus, qui ratione articuli mortis tenetur Eucharistiam recipere) absolute conceditur Diacono dispensatio Eucharistiæ, & ex vi suæ ordinationis aliquid habet, quo redditur capax huius potestatis delegatæ: ergo suis propriis manibus potest sacramentum in os Presbyteri immittere.

RESOL. LXV.

An si non exierit Sacerdos, sed tantum Diaconus, possit iste in magno Festo Eucharistiam sibi, & aliis ministrare? Non est dubitandum in extrema necessitate, seu in articulo mortis posse Diaconum Viaticum ministrare.

Et docetur, quod si Parochus, vel Episcopus, imo Summus Pontifex ex iniquitate nollet concedere facultatem Diacono, ut in articulo mortis communicet ægrotum, possit in tali casu Diaconus deferre Sacramentum infirmo moribundo ex voluntate, & commissione Christi.

Sed quid dicendum est de laico, potestne in articulo mortis, absente Sacerdote seipsum, vel alios communicare?

Et inferitur, quod in casu necessitatis potest laicus, & debet Corpus Christi tangere, ut si in aliquo loco immundo iaceret.

Et cursum docetur, quod si laicus existens in peccato mortali deserat ad infirmum in articulo mortis Eucharistiam, non peccat mortaliter. Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 38. aliis 39.

Sup. hoc supra in Ref. 48. §. 1. Deinde ex Ref. 48. §. 1. Sed quæro hic.

§. 1. Afirmatiue respondet Quintanadueñas in Theolog. mor. tom. 1. tract. 4. singul. 8. n. 4. vbi sic ait: Imò & in casu non adeo ingentis necessitatis, leges communes aliquando transgredi licet administrato Sacramento. Sic Diaconus (non alius ipso dignitate inferior) non solum in mortis articulo, sed in magno Festo, v.g. Natiuitatis Domini, aut Conceptionis B. Virginis, vel simili, si Sacerdos absit, poterit ex Sacratio Eucharistiam educere, & seipsum, ac alios communicare.]

2. Sed ut verum fatear, Doctores communiter, quando concedunt facultatem Diacono ministrandi Eucharistiam sine licentia Sacerdotis, loquuntur de extrema necessitate, seu articulo mortis pro dando Viatico. Dixi, sine licentia Sacerdotis: nam quanta requiratur necessitas, ut Diaconus ex commissione Pres-

Quomodo respondetur sup.

Tom. II.

byteri possit Eucharistiam ministrare; respondent Doctores, sufficere causam quæ prudenti iudicio videatur iusta, ut quod Sacerdos aliis grauius functionibus sit occupatus, v.g. studiis, Concioni, Confessionibus excipiendis, Infidelium conuersioni: his & similibus casibus, si non posset alius Sacerdos facile haberi, administratio huius Sacramenti posset Diacono committi: non enim videtur mens Ecclesiæ, ut functiones Ecclesiæ, & animarum saluti tam viles retardentur, vel omittantur: quo casu adfit solus Diaconus, cui administratio Sacramenti possit committi. Non videtur ergo requiri extrema necessitas, seu impotentia ex parte Sacerdotis, imò nec videtur requiri extrema necessitas ex parte communicantium, sed sufficit iusta causa, ut adimpletio præcepti Communionis annuæ, iubileum promerendum, &c. Et ita docet Præpositus in 3. p. 9. §. 2. art. 3. dub. 1. n. 10. 3. Nota etiam hic obiter, Nugnum in 3. p. 10. 2. §. 2. art. 3. c. 1. 2. docere, quod si Parochus, vel Episcopus, imò sumus Pontifex ex iniquitate nollet concedere facultatē Diacono, ut in articulo mortis communicet ægrotum, posset in tali casu Diaconus deferre sacramentum infirmo moribundo, ex voluntate, & commissione Christi.

4. Sed quid dicendum de laico, potestne in articulo mortis, absente Sacerdote seipsum, vel alios communicare? Negatiuam sententiam docet nouissime Marcus Serra in 3. p. D. Th. 9. §. 2. art. 3. vbi sic ait: De Subdiacono, & aliis inferioribus, etiā laicis, probabiliter videtur recētoribus nonnullis si nō adfit Sacerdos idoneus, aut Diaconus, posse infirmo in extremis constituto Corpus Christi ministrare, nā id nec naturali, nec diuino, nec Ecclesiastico iure prohibitu est. Sed hæc opinio, quam tenuisse quendam Henricum refert Syluester ver. Euchar. 3. g. 4. intolerabilis appellatur à Magistro Soto in 4. dist. 13. g. 2. art. 3. ad fin. & merito. Tum quia hoc nunquā est auditū fuisse factum, cum tamen casus ex se rarissimus nō sit, sed sæpe contingat, præsertim in locis exiguis, non adesse Sacerdotē, aut Diaconum, qui infirmū in extremis constitutum communicare possit. Tum etiā, quia si Diaconus potest de mandato Presbyteri, aut in eius absentia hoc sacramentū ministrare, hoc ideo est, quia, ut dicitur in can. Diaconus, d. 23 Diaconus, dum ordinatur, ad ministerium consecratur, Subdiaconus verò non est minister Sacerdotis, sed Diaconi, sicque nō participat ex officio Sacerdotis posse ministrare hoc Sacramentum. Tum denique, quia quāuis laico in necessitate Corpus Christi tangere licitum esse concedat D. Thom. in 3. part. 9. §. 3. in nullo tamen casu admittit licere ei illud aliis ministrare. Sed in 4. dist. 1. g. 1. 3. art. 3. quæstione. 1. ad tertium, dicit: In casu necessitatis potest, & debet Corpus Christi tangere, etiā si sit peccator, ut si in aliquo loco immundo iaceret: sed non est simile de dispensatione Sacramenti, quia receptio huius Sacramenti nō est necessitas. Vnde ei, qui non potest sacramentaliter manducare, dicendum est: Crede, & manduca illi.

5. Quod diximus de ministratioe huius Sacramenti respectu aliorum, dicendum videtur de ministratioe illius respectu sui ipsius. Vnde in necessitatis articulo, ut si Sacerdos sit pette laborans, vbi alij timēt ei appropinquare, inquit Caiet. in sum. ver. Commūio, potest extra sacrificiū Missæ per seipsum sumere Eucharistiam. Et idem videtur dicendum de Diacono, quādo alias sine Viatico deberet mori. De laico quāuis nonnulli Recentiores id asserant, nullatenus est concedendum: nam cui non licet aliis ministrare hoc Sacramentum, nec sibi ministrare licet. Nec obstat exemplum Reginæ Scotiæ, quæ in Angliā martyrium subitura, Eucharistiam quam apud se seruabat, sumpsit propriis manibus Nam Eucharistiā non tam sumpsit, ut seipsam communicare, quā ut eam

hoc, lege tamen in tom. 5. tract. 5. ex Ref. 23. doctrinā §. Difficultas, & §. Sed quæro hic.

Sup. hoc inf. in Ref. 68. §. 5. Confirmatur ex simili, & seq. in §. 1. not præcitate, recitantur in fine. Et pro primo contento in hoc §. Sed quid, in duabus Reiol. seqq. & in tertia à fin. 5. vique ad §. His suppositis, & supra in R. l. 53. §. An vero, & in tom. 3. tr. 1. Ref. 56. §. Sed, in to. 1. tr. 2. Ref. 5. cursum in principio, §. Ex his, & ibi in tr. 3. Ref. 148. §. 1. ad medium, à veris respondendo.

Sup. hoc inf. in Ref. 67. §. Sed ego, post mediū, veris. Confirmatur secundo, & supra in tr. 1. Ref. 195. cursum in §. Notat paulo post in iuu.

Sup. hoc pro laico in duabus Reiol. seqq. & in tertia à fin. 5. & supra in Ref. 53. §. An vero, in fine, & in tom. 3. tr. 1.